

küzdőfelek között háló van, a védekező jellegű taktika előtérbe kerülhet, mert az ellenfél hibái is olyan értékű pontot érnek, mint a támadó sikeres akciói (teniszezés).

A páros küzdelmekben az egyéni taktika döntő teljesítményt befolyásoló tényező. Gondoljunk csak arra az öklövívóra vagy birkózóra, aki csak egyszer is elfelejti a taktika alap szabályát, a

MIKOR?

MIT?

kérdést megfontolni. Elég egy rossz időzítés, egy hibás fogásindítás, és vereséget szenvedett a versenyző.

4.3.4. Csapatjátékok

A csapatjátékokban a küzdőfelek közvetlenül érintkeznek egymással, kivéve a röplabdázást. A küzdelem csapatösszetételben folyik. Ilyen sportágak hazai vonatkozásban a labdarúgás, a kézilabdázás, a kosárlabdázás, a vízilabdázás, a jégkorongozás, a gyepilabdázás.

Ezekben a sportágakban az egyéni, csapatsz- és csapattaktikai alapvető teljesítményt befolyásoló tényező. Például ha egy labdarúgó-csapat hibás elgondolás alapján nem jól erősíti meg a védelmét, a versenyzők (védők) közötti együttműködés hibás lesz. Ez a tény eldöntheti a küzdelem sorsát.

4.4. AZ EGYÉN MINT FELADATMEGOLDÓ RENDSZER

Az események és jelenségek rendszerszemléletű megközelítése az 1950-es évektől kezdve vált mind gyakoribbá. Új fogalmak elterjedése és meghonosodása legtöbbször szemléletbeli változással jár együtt.

A rendszer fogalom elterjedése is azt jelzi, hogy a jelenségeket a „molekuláris-strukturális szemlélet” helyett elsősorban folyamataik, összetevő elemeik viszonylatai, viselkedési és működési elveik alapján vizsgáljuk.

Rendszereleméleti nézőpontunkból fakadóan a sportküzdelmeket rendszerek (egyének és csapatok) vívják egymással. A rendszer, értelmezésünkben az egymással meghatározott összefüggésben levő elemek egysége.

Ez a meghatározás vonatkozik az egyes versenyzőkre is: az egyéneket olyan rendszereknek tekintjük, amelyeket különböző alrendszerek építenek fel. Ezeket a mindennapi szóhasználatban is rendszereknek nevezzük (például izomrendszer, csontrendszer, idegrendszer, ismeretrendszer, erkölcsi normarendszer, motivációs rendszer stb.).

Ezekben az alrendszerekben belül találjuk meg az egyes elemeket, például az izomrendszeren belül az egyes izmokat, vagy az egyéni motivációs rendszeren belül azokat a motívumokat, amelyek cselekvésre serkentenek.

Amennyiben a csapatot tekintjük rendszernek, működő egésznek, azon belül a csapatrészek, mint alrendszerek jelentkeznek, a játékosok pedig a rendszer elemeiként foghatók fel.

A rendszerek valamilyen feladat megoldása érdekében jönnek létre (például a gazdasági életben egy brigád vagy egy üzemegeység). Esetünkben a rendszereknek sportstratégiai célokat kell elérniük, és sporttaktikai feladatokat kell megoldaniuk.

4.4.1. Taktikai feladat

Taktikai feladatot olyan problémahelyzetek jelentenek, amelyek a versenyzőtől döntést igényelnek.

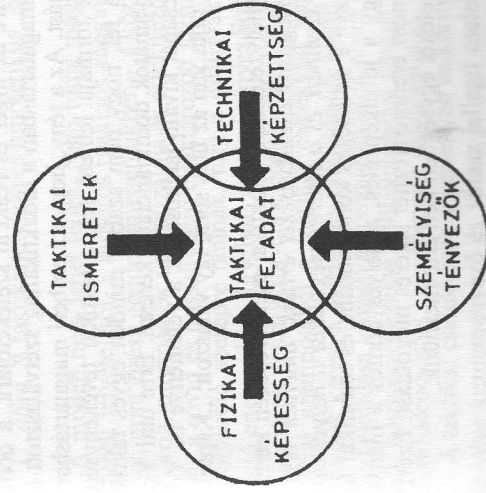
Az egymással küzdelemben álló versenyzők alapvető célja, hogy saját elgondolásukat megvalósítsák, és az ellenfél cselekvési szándékát megakadályozzák. Azokban a sportágakban, amelyekben a taktikai tevékenység vezető szerepet játszik a teljesítmény meghatározásában, azok az igazán értékes versenyzők, akik saját maguk vagy edzőjük segítségével képesek a győzelem eléréséhez szükséges taktikai feladatokat megjelölni, és a küzdelem alakulásának megfelelően ezeket megoldani. A taktikai feladatok megoldási képességét a következő tényezők befolyásolják:

- fizikai képességek (erő, állóképesség, gyorsaság),
- technikai képzettség,
- sportági taktikai ismeretek,
- pszichikai, morális tulajdonságok.

A felsorolt tényezők együttes hatásmechanizmusának eredője a taktikai feladatok egyénre jellemző megoldási színvonalra.

A felsorolt összetevők közül egyik sem élvezhet elsőbbséget. Bármelyik elégtelen szintje a taktikai feladat megoldását gátló tényező lehet. A versenyző vagy csoport aktuális képzettségi állapota szabja meg, hogy az edzésen kinél, mikor, melyik összetevő fejlesztése kerül előtérbe.

A felsorolt összetevők kapcsolatát és egységét a 36. ábrán érzékeltetjük.

36. ábra. A taktikai feladat megoldásának feltételei